

Wpłaty na Fundusz Emerytur Pomostowych również za osoby bez szans na emeryturę pomostową

Pracodawca ma obowiązek regulować składki na Fundusz Emerytur Pomostowych także za pracownika, który wykonuje pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze pozostając w zatrudnieniu w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Taką uchwałę podjął 28 września 2016 r. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów (III UZP 10/16).

Omawianą uchwałę SN podjął na wniosek Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego, która wniosła o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów zagadnienia prawnego, będącego dotychczas przedmiotem sprzecznego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Zagadnienie to dotyczyło zakresu obowiązku opłacania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych (FEP) za pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, uregulowanego w art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Istotę problemu sprowadzono do pytania, czy składki na FEP opłaca się za wszystkich pracowników, którzy urodzili się po 31 grudnia 1948 r. oraz wykonują prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, czy tylko za tych, których na podstawie art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych uważa się za pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, tj. wykonujących taką pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Rozstrzygając przedstawione zagadnienie prawne, SN w pierwszej kolejności wskazał, że w art. 3 ustawy ustawodawca wymienił rodzaje prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i określił wymiar czasu ich wykonywania, uprawniający do emerytury pomostowej. Z kolei w art. 35 ust. 1 ustawy chodzi o podmiot ubezpieczenia oraz o kategorie prac wymienionych w art. 3 ust. 1 i 3, których wykonywanie przez ten podmiot powoduje powstanie obowiązku opłacania składki na FEP.

Sąd Najwyższy odrzucił koncepcję, jakoby składka na FEP była składką na ubezpieczenie społeczne. Mając na względzie jej przeznaczenie – tj. źródło wypłat emerytur, bez powiązania z kumulowaniem składek na powstanie prawa do emerytury pomostowej – SN stwierdził, iż wykazuje ona cechy charakteryzujące podatki lub inne daniny publiczne i raczej do tych konstrukcji należy ją porównywać.

Wynika to z odrębności także w sferze terminologicznej. W ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych składkami określane są zbiorczo składki na ubezpieczenia społeczne oraz poszczególne składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. W ustawie o emeryturach pomostowych nie używa się natomiast pojęcia „składka na ubezpieczenie”, lecz jest mowa wyłącznie o składce na FEP.

SN wskazał także na brak zależności pomiędzy składką na FEP a emeryturą pomostową. Dla nabycia emerytury pomostowej nie jest wymagane podleganie obowiązkowi opłacania tej składki, a sama wysokość emerytury pomostowej jest ustalana bez jej uwzględnienia.

Zdaniem SN, taki właśnie nieubezpieczeniowy charakter składki na FEP pozwala traktować ją jako daninę publiczną. W konsekwencji należy ją odprowadzać za każdego pracownika podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, niezależnie od oczekiwań nabycia prawa do emerytury.

Taką argumentację potwierdzają także przedstawione w uchwale poglądy doktryny. Zgodnie z nimi, emerytury pomostowe mogą być przyznane węższej grupie pracowników niż pracownicy, za których pracodawca opłaca składkę na FEP. To zaś oznacza, że obowiązek składkowy w tym wypadku odpowiada zakresowi informacji:

- do centralnej ewidencji stanowisk pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w której płatnicy składki uwzględniają liczbę stanowisk pracy,
- do centralnego rejestru pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Komentarz eksperta

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego rozwiewa dotychczasowe wątpliwości co do wzajemnego stosunku pomiędzy art. 35 ust. 1 i 2 i art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych. SN słusznie wskazał, że czym innym jest obowiązek opłacenia składki na Fundusz Emerytur Pomostowych (o którym mowa w art. 35 ust. 1 i 2 ustawy), a czym innym warunki uprawniające do uzyskania emerytury pomostowej (określone m.in. w art. 3 ustawy). Zaznaczył także, że ze względu na szczególny charakter składki na FEP, samo jej opłacanie za określonego pracownika nie powoduje automatycznie, że nabywa on uprawnienia do emerytury pomostowej.

W konsekwencji, choć pracownik wykonujący pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na część etatu, nie nabędzie prawa do emerytury pomostowej, to pracodawca ma obowiązek opłacać za niego składki na FEP?

Autor:

Anna Szkudlarek, radca prawny, doradca podatkowy, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy